

Kædeansvar og arbejdsklausuler i offentlige kontrakter¹

Kædeansvar i byggesager går kort fortalt ud på at sikre, at arbejdstagere effektivt kan håndhæve deres rettigheder, navnlig retten til at få deres løn udbetalt.

Kædeansvar kan blive relevant i tilfælde, hvor en bygherre/ordregiver indgår kontrakt med en hovedentreprenør om udførelse af et bygge- og anlægsarbejde eller en tjenesteydelse. Der kan i den forbindelse være en risiko for, at hovedentreprenøren giver arbejdets udførelse i underentreprise til en (udenlandsk) underentreprenør, der underbetaler sine (udstationerede) ansatte.

Hvis underentreprenøren som arbejdsgiver misligholder sine arbejdsretlige forpligtelser over for sine ansatte, giver kædeansvaret de ansatte mulighed for at gå "bagud" i entreprenørkæden og gøre ansvaret gældende mod hovedentreprenøren (se illustrationen).

Arbejdstagerens krav på sit løntilgodehavende sikres ved anvendelse af arbejdsklausuler, hvilket sker i de fleste offentlige kontrakter, der indgås af danske ordregivere.

En arbejdsklausul vil typisk indeholde en forpligtelse for den, der får kontrakten (hovedentreprenøren), til at sørge for, at hans underentreprenørers ansatte får løn og andre arbejdsvilkår i henhold til en kollektiv overenskomst, der gælder for hele det danske område. Overenskomsten skal være indgået af de mest repræsentative arbejdsmarkedsparter inden for det pågældende faglige område i Danmark.

Kontrakten skal indeholde bestemmelser om, hvilke dokumentationskrav der stilles til entreprenøren/leverandøren for brug og overholdelse af arbejdsklausulen. Det skal fremgå af kontrakten, at entreprenøren/leverandøren og eventuelle underentreprenører/-leverandører skal sikre, at de ansatte får oplysning om de vilkår, der følger af arbejdsklausulen. Det skal også fremgå af kontrakten, hvilke konsekvenser det har, hvis entreprenøren/leverandøren og eventuelle underentreprenører/-leverandører ikke overholder arbejdsklausulen eller ikke overholder dokumentationskravene. Hovedentreprenøren skal desuden gennemføre nødvendig kontrol af, om arbejdsklausulen overholdes af leverandøren og eventuelle underentreprenører/-leverandører.

¹ Marie-Louise Holle & Ruth Nielsen: "Kædeansvar – ansvar for underentreprenørers retsbrud", Ex tuto publishing, 2017

Cirkulære nr. 9471 af 30. juni 2014 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter

Vejledning nr. 9472 af 30. juni 2014 til cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter